

ТЕМА 4. ТРИКОТАЖНІ ТОВАРИ

Час: 4 год.

Мета: надати слухачам знання про властивості, класифікацію, характеристику, асортимент трикотажних виробів.

План

- 4.1. Поняття про трикотажні товари. Властивості трикотажу.
- 4.2. Класифікація та асортимент трикотажних товарів.
- 4.3. Розміри трикотажних виробів.
- 4.4. Маркування, пакування, зберігання трикотажних виробів.
- 4.5. Догляд за трикотажними виробами.
- 4.6. Вимоги до якості трикотажних виробів.

Ключові слова: трикотажні полотна, трикотажні переплетення, базисні переплетення, візерункові переплетення, кроєні, напіврегулярні, регулярні вироби, шви, кишені, застібки, оздоблювальні елементи.

Література:[1; с. 397-425;].

4.1. ПОНЯТТЯ ПРО ТРИКОТАЖНІ ТОВАРИ. ВЛАСТИВОСТІ ТРИКОТАЖУ

Трикотажна промисловість - відносно молода галузь текстильної промисловості, особливо в порівнянні з прядінням і ткацтвом, історія розвитку яких обчислюється тисячоліттями.

Мрія людини про універсальний матеріалі, який поєднує властивості самих різних тканин, - одна з найдавніших. Високі технології в текстильній промисловості дозволили, нарешті, наблизитися до ідеалу: створити тканини одночасно тонкі і теплі, легкі і міцні, еластичні і які зберігають форму. Слово трикотаж походить від французького tricoté - в'язати raquo ;. Так називається полотно, що отримують з однієї або багатьох ниток шляхом утворення петель і їх взаємного переплетення. Волокна і способи, якими вони пов'язані, можуть бути самими різними, тому й видів трикотажу предостатньо. Навіть з

одного складу, взятого в різних пропорціях, сплетеного різними методами, можна отримати кілька різних тканин.

Трикотажні вироби - це вироби вироблені шляхом в'язання машинним способом (на в'язальних верстатах) або вручну (на спицях). Так само полотно можна отримати на ткацьких верстатах шляхом ткацтва, але це зовсім інша технологія, до трикотажу не має відношення. Таким чином, для трикотажного виробу, спочатку в'яжуться заготівля, а потім її викроюють і зшивають. Швейні ж вироби виготовляються шляхом розкрою рулонів тканини. Трикотажне виріб характеризує велика розтяжність і пластичність, що дає можливість досягнення відчуття легкості і комфорту.

Трикотажем називається в'язане полотно або виріб, що складається з петель, з'єднаних між собою й утворених однією або багатьма нитками. Процес в'язання являє собою згинання ниток у петлі і нанизування їх одна на одну. **Петля** - це зігнута в процесі в'язання нитка певної форми. Від форми та розмірів петлі залежать властивості й фактура трикотажного полотна.

Розглядаючи особливості **ергономічних властивостей** необхідно зазначити, що за цими властивостями трикотаж значно відрізняється від тканин у кращий бік. Так, завдяки високій еластичності, розтяжності і пружності трикотажу багато виробів (верхніх, білизняних, панчішно-шкарпеткових, рукавичкових) щільно облягають фігуру, краще відповідають розмірним характеристикам тіла, не обмежують його руху, практичніші в носінні, відзначаються м'якістю, високими теплозахисними властивостями. Петельна структура і висока пористість трикотажу забезпечують більш високу паро- і повітропроникність, хороші гігроскопічні та теплозахисні властивості виробів, безпосередньо контактуючих з тілом людини (білизна, легкі верхні й спортивні вироби). Трикотаж краще відновлює свою форму після прання, хімічного чищення, прасування, тому що має кращі пружні й еластичні властивості.

Трикотаж виготовляють з бавовняних, вовняних або синтетичних ниток різної товщини і комбінації.

З трикотажних полотен, різних за складом, виробляють певні види виробів. Існує однорідний або змішаний матеріал, який розрізняють за складом, в який входить один вид сировини або декілька. Практично весь сучасний трикотаж є змішаним - у нього додають синтетичні волокна, які покращують споживчі характеристики трикотажу. За способом в'язки він може бути подвійним, рельєфним, кулірна, поперечнов'язаним або основов'язаним.

Властивості трикотажу:

Якість трикотажного полотна визначається його основними характеристиками і властивостями - геометричними параметрами переплетення ниток, їх лінійної щільністю і структурою поверхні. Загальна якість трикотажу також визначається **фізичними і механічними властивостями**, а також числом петель на одиницю довжини в різних напрямках. Товщина трикотажного виробу залежить безпосередньо від поверхневої щільності. Поверхнева щільність зазвичай більше у верхніх речей з трикотажу і менше у трикотажної білизни.

Споживчі властивості товару - сукупність властивостей, що задовольняють потреби або очікування індивідуальних потреб. Всі споживчі властивості, притаманні трикотажним виробам, можна умовно розділити на наступні групи:

властивості, що впливають на термін служби;

гігієнічні властивості;

естетичні властивості.

Механічні властивості трикотажу визначають сукупність еластичності, пружності, розтяжності, стирання, міцності на розрив, закручування і розпускання. Розтяжність повністю залежить від виду переплетення трикотажу і будови петель. Самий розтяжний вид трикотажу - поперечнов'язання. На еластичність і пружність полотна впливають вид сировини і переплетення - чим більше показник, тим вище стійкість трикотажу до стирання і збереженню форми. Найбільш пружним вважається

трикотажне полотно з вовняної пряжі і текстурованих ниток. На стійкість трикотажу до стирання також впливають вид переплетення ниток і тип поверхні волокна - найменш стійкими є ворсована і вовняний трикотаж. Найбільш стійкий до стирання трикотаж з синтетичних ниток.

4.2. КЛАСИФІКАЦІЯ ТА АСОРТИМЕНТ ТРИКОТАЖНИХ ТОВАРІВ

Класифікація трикотажних виробів:

За способом в'язання трикотажні вироби поділяють: **на поперечнов'язані(кулірні)** - виготовлені способом в'язання, при якому петлі або інші елементи переплетення утворені з однієї або системи ниток послідовно в напрямку рядів; **повздовжнов'язані (основов'язані)** - виготовлені способом в'язання, при якому петлі або інші елементи переплетення утворені із системи ниток одночасно в напрямку стовпчиків.

За способом виготовлення трикотажні вироби поділяють на:

- **регулярні** - виготовлені способом трикотажного виробництва, при якому виробляють виріб цілком або деталями, що не вимагають підкрою перед пошиттям;
- **напіврегулярні** - виготовлені способом трикотажного виробництва, при якому виробляють виріб цілком або деталями, що вимагають часткового підкрою перед пошиттям;
- **кросні** - вироби, що пошиті з деталей, викроєних із трикотажного полотна;
- **комбіновані** - вироби, у яких сполучаються регулярні і напіврегулярні деталі з кроєними.

Трикотажні вироби **за призначенням** поділяються на **верхній трикотаж, білизняний трикотаж, панчішно-шкарпеткові вироби.**

Трикотажні вироби класифікуються за такими **ознаками:**

- **призначенням:** верхні, білизняні, панчішно-шкарпеткові, рукавичні, головні убори і шарфи;
- **сезонним використанням:** літні, весняно-осінні, зимові;

- **статеві-віковими ознаками:** для дорослих (чоловіків та жінок), підлітків, старшого і молодшого шкільного віку, дошкільного, ясельного віку, немовлят (дівчаток, хлопчиків);
- **сировинним складом:** з натуральних волокон, у чистому вигляді або з невеликим вмістом інших волокон (до 5 %); зі штучних волокон або з невеликим вмістом (до 30%) синтетичних волокон; із синтетичних волокон або в суміші з іншими волокнами (до 30%).

Асортимент:

Верхнітрикотажні вироби поділяються на такі види:

Джемпер, жакет, жилет, светер, куртка, рейтузи, штани, спідниці, блузки, сукні, костюми, піжами, халати, пальта.

Білизняні вироби – вироби, які надягають безпосереднь на тіло, призначені для створення гігієнічних умов і теплового комфорту тіла, захищають шкірний покрив від контакту з верхнім та легким одягом.

Білизняні вироби поділяються на такі види: фуфайка, майка, кальсони, труси, гарнітури, комбінації, спідні сорочки, спідниці, нічні сорочки, піжами, панталони, сорочки.

Панчішно-шкарпеткові – панчохи, напівпанчохи, шкарпетки, підслідники, колготки.

Комбінація - святкова облягаюча жіноча сорочка, що надягається поверх натільної білизни безпосередньо під сукню з метою кращої посадки сукні та підкреслення фігури. На відміну від сорочки має велику довжину, тонкі бретелі або плічка, звужену талію і розширення до низу. Комбінація є об'єднанням двох предметів: сорочки і панталонів.

Панталони - це штани укороченого фасону, завужені до низу. Їх довжина зазвичай варіюється: до коліна це стандартна довжина. Крім того панталони можуть бути укорочені і подовжені.

Майка - футболка без рукавів. Може використовуватися як елемент спортивної форми в деяких видах спорту.

Труси - предмет нижньої білизни, короткі штани, що надягають безпосередньо на голе тіло. Традиційні труси закривають сідниці і геніталії. Є труси для чоловіків і жінок. Як правило, традиційні труси виготовляють з натуральних тканин - бавовни, шовку і льону.

Кальсони - частина чоловічої нижньої білизни у вигляді довгих штанів з м'якої і еластичної тканини, які носять під брюками з метою захисту організму від холоду та вітру.

Піжама - чоловічий і жіночий домашній або спальний костюм.

Поло - спортивна сорочка з м'яким відкладним коміром та застібкою до середини грудей.

Теніска - верхня сорочка з короткими рукавами і застібкою поло.

Футболка (від англ. T-shirt - короткі рукави і стан нагадують букву Т) - трикотажна сорочка з круглим коміром і короткими рукавами.

Пеньюар (від фр. Peignoir - розчісувати) - ошатний ранковий туалет, покриває тулуб і ноги частково або повністю, з рукавами або без рукавів, з розрізом або застібкою від верху до низу, що надягає на одяг для сну. Шують пеньюари вільного силуету, на підкладці або без неї; вони можуть бути в комплекті з нічною сорочкою.

Гарнітури - комплекти жіночої білизни з одного полотна, одного розміру, з однаковою обробкою. Вони складаються з сорочки і панталонів, комбінації і панталонів, бюстгальтера, панталонів та спідниці. Гарнітури для молоді можуть складатися з спідниці, панталонів-трусів типу бікіні, а також укороченої комбінації і панталонів-трусів.

Легінси - поясний одяг, що щільно облягає нижню частину тулуба й ноги до щиколотки, кожну окремо.

Боді ([англ. body](#)) — вид обтягуючого одягу, що закриває тулуб. Може мати короткі або довгі рукава, «горло» може бути присутнім або відсутнім. Характерна особливість боді, що відрізняє його від [леотарда](#), - те, що в паховій частині воно застібається на [кнопки](#). Боді носять як нижній одяг, спортивний одяг, як верхній одяг з брюками або спідницею. Є такі варіанти

боді, як [сорочка-боді](#), [блузка-боді](#), [водолазка-боді](#). Спеціальним різновидом є [дитяче боді](#), в якому застібка внизу зручна для надягання і знімання [підгузників](#). За формою боді подібно також з [суцільним купальником](#).

Пальто можуть бути одnobортні і двобортні, розширені донизу і прилеглі по лінії талії, без підкладки та з підкладкою, з рукавами довгими, вшивними або реглан, з коміром, капюшоном або шапочною, з кишнями накладними чи прорізними, з поясом і т. д.

Светр - предмет в'язаного одягу для верхньої частини тіла без застібок, з довгими рукавами і характерним високим дво- або тришаровим коміром, облягаючим шию. Светр в'яжеться з товстої або середньої товщини вовняний або напіввовняної пряжі на спицях або гачком, рідше на в'язальних машинах. Можливий різний тип в'язки, для ворота і манжет застосовується резинка всіх видів. Широке поширення отримав декор на лицьовій частині светрів.

Водолазка - різновид светра з високим коміром з тонкої пряжі.

Джемпер - [трикотажний](#) плечовий [одяг](#) без застібок або із застібною вгорі, що покриває [тулуб](#) і частково [стегна](#), надівається через голову. Джемпер може мати і [комір](#), але не будь-який. Джемпер з високим коміром навколо всієї шиї - це [светр](#). Виріз горловини може мати будь-яку форму, довжину і обсяг. Різновидом джемпера є **пуловер**, що відрізняється V-подібним вирізом.

Жакети - вироби з рукавами і з розрізом на всю довжину стану. Виготовляють жакети жіночі і чоловічі з рукавами різної довжини, з поясами і без них, з комірами, з кишнями і без кишень.

Жилети - вироби безрукавів з розрізом на всю довжину стана, з кишнями і без кишень. Жилети підрозділяються на чоловічі і жіночі.

Сукні жіночі бувають різноманітних фасонів, які різняться формою коміра, довжиною і фасоном рукавів, наявністю обробки і т. д. Випускають сукні в'язані, кроєні і комбіновані, з полотен вибілених, гладкофарбованих, пестров'язаних, набивних, меланжевих, тиснених і т. д.

Рейтузи- в'язані шерстяні штани з тасьмою у вигляді петлі, щільно обтягуючі ноги.

Штани - предмет верхнього одягу, що покриває нижню частину тіла, у тому числі кожну ногу окремо, і закриває коліна. У класичному варіанті штани внизу досягають щиколоток або верхньої частини стопи. Носяться на талії або на стегнах. Для фіксації верхнього краю можуть бути використані поясний ремінь, лямки, підтяжки. Часто є ширінька, або гульфік - проріз-клапан, яка застібається за допомогою гудзиків, кнопок або блискавки.

Панчохи-вид одягу для нижньої частини ніг. У минулому використовувалися як жінками, так і чоловіками. У сучасній моді - предмет жіночого одягу.

Шкарпетки- короткі панчохи, що не доходить до коліна.

Гетри - елемент спортивного костюма і для зігрівання м'язів гомілки.

Рукавички - вид одягу для кістей рук, на відміну від рукавиць - з відділеннями для кожного пальця. Виготовляються з шкіри, гуми, тканини.

Рукавиці - предмет зимового одягу для кистей рук, в якій є два відділення: одне для великого пальця, а інше - для решти пальців. Рукавиці більш ефективно зберігають тепло рук, ніж рукавички, так як окремо пальці швидко замерзають.

Берети - головні убори без полів круглої або овальної форми.

Шарф - довгий шматок матерії, який обвивають навколо шиї в утилітарних, естетичних або релігійних цілях. Шарф може бути виготовлений з найрізноманітніших матерії, від вовни до бавовни і мережив.

Чепчик- в'язаний або шитий чохол, що закриває волосся, може мати зав'язки під підборіддям.

міцність його трохи нижче за рахунок вигину ниток петельної структури.

Асортимент головних уборів і шарфів групується наступним чином:
за видом сировини - вироби з вовняної та напіввовняної пряжі, козячого пуху, бавовняної, текстурованої пряжі, синтетичних ниток, бавовняної пряжі

(гребінної і кардної), текстурованих поліамідних ниток, об'ємної поліакрилонітрильної пряжі;

по статеві-віковій ознаці - чоловічі, жіночі та дитячі;

за способом виготовлення - вироби ручного і машинного в'язання (регулярні, напіврегулярні, кроєні);

по обробці - вибілені, гладко- фарбовані, набивні та строкатоткані;

за конструкцією - одинарні та подвійні, з бахромою, китицями, облямівкою;

по комплектності - однопредметні та вироби, двох-, трьох предметні, гарнітури.

Білизна постільна та столова. Асортимент постільної білизни включає простирадла, пелюшки, наволочки, ковдри стьобані та інші.

Постільну білизну шиють з окремих, гладкофарбованих і набивних бавовняних, лляних і напівлляних тканин.

Підодяльники бувають подвійні, полуторні, для дорослих, дітей і підлітків, чотирьох типів (А, Б, В, Г), розрізняються за формою.

Наволочки бувають подушкові (верхні і нижні), тюфячні і матрачні.

Простирадла з капюшоном виготовляють з махрових бавовняних тканин.

Ковдри стьобані складаються з двох шарів тканини і утеплювальної прокладки з вати, ватину, пуху та інших матеріалів.

4.3. РОЗМІРИ ТРИКОТАЖНИХ ВИРОБІВ

Розмір трикотажних виробів визначається на підставі обмірювальних даних:

для жінок:

-**верхній трикотаж** - ріст, обхват грудей, обхват стегон;

купальний костюм:

- однопредметний - ріст, обхват грудей, обхват стегон;

- двопредметний - обхват грудей, обхват під грудьми, обхват стегон;

- панталони і труси - обхват стегон.

для чоловіків:

- **верхній трикотаж** - ріст, обхват грудей, обхват талії;
- **сорочки** - обхват шиї, ріст, обхват грудей;

для жінок і чоловіків:

- **спортивні костюми** - ріст, обхват грудей;
- **головні убори** - обхват голови;
- **панчохи** - довжина стопи;
- **рукавички** - обхват кисті;
- **колготки й панчохи** - ріст, вага;
- **бюстгалтер** - це обхват під грудьми (наприклад - 70, 75, 80) і розмір чашки (наприклад - А, В, С, D).

Визначення розмірів. Визначення розмірів проводиться за обмірними даними, передбаченими технічними умовами контрактів.

Виміри проводять нескладною лінійкою (для виробів із синтетичних волокон допускається вимір м'яким метром) з ціною поділки 0,1 см.

Виміри проводяться в такий спосіб:

Жакет, джемпер, пуловер, блузка, куртка, жилет, сорочка чоловіча.

Довжина - по спинці від середини ростка виробу вздовж середньої лінії спинки до низу виробу.

Ширина виробу з рукавом вшивним і реглан - по прямій лінії на відстані 2 см нижче рівня пройм.

Ширина виробу з ціљнокроєним рукавом - по прямій лінії на відстані 28 см від середини ростка.

Довжина вшивного рукава - від вищої точки оката рукава до низу, включаючи манжету або напульсник.

Довжина ціљнокроєного рукава і рукава реглан - від точки з'єднання плеча з паростком до низу, включаючи манжету або напульсник.

Довжина рукава вимірюється з загорненим або відверненим напульсником у залежності від фасону.

Ширина рукава вшивного або реглан - по прямій лінії від нижнього краю пройми перпендикулярно до верхньої лінії рукава.

Ширина ціљнокроєного рукава - перпендикулярно верхньої лінії рукава від точки, що знаходиться на відстані 35 см від місця з'єднання плеча з коміром.

Ширина ростка - по прямій лінії між верхніми точками плечових швів.

Ширина плеча - по прямій від ростка до місця пришивання рукава.

Довжина коміра без стійки - по лінії пришивання коміра.

Довжина коміра зі стійкою пришивною чи ціљнокроєною - по прямій між центром гудзика і зовнішнього кінця петлі.

Розмір виробу визначається за трьома основними вимірами: довжина виробу, ширина і довжина рукава. У чоловічих сорочках, крім того, враховується довжина коміра.

Сукня. Довжина сукні - по спинці від середини ростка до низу виробу.

Ширина сукні з рукавами реглан і втачними - по прямій лінії між бічними згинами на 4 см нижче глибини пройм.

Ширина сукні з ціљнокроєними рукавами - по прямій лінії між бічними згинами на рівні, зазначеній в технічному описі моделі.

Ширина сукні на рівні стегон - по прямій лінії між бічними згинами на рівні, зазначеному в технічному описі моделі.

Довжина рукавів вточних - від вищої точки оката рукава уздовж верхньої лінії рукава до низу.

Довжина рукавів покрою реглан або ціљнокроєних - від шва вшивання коміра або бейки уздовж верхньої лінії рукава до низу або до нижнього краю манжети або напульсника.

Ширина рукавів - по прямій лінії від нижнього краю пройми перпендикулярно верхньої лінії рукавів.

Розмір виробу визначається за трьома вимірами: довжина, ширина виробу на рівні грудей і на рівні стегон.

Спідниця

Довжина спідниці - по боку від верхнього краю до низу виробу.

Ширина по лінії стегон - по прямій на відстані 20 см від нижнього краю пояса. Для дитячих спідниць розміром 28-30 ширина вимірюється по лінії стегон на відстані 10 см від верхнього краю пояса. Для спідниць розміром 32-42 - на відстані 15 см від верхнього краю виробу.

Ширина в поясі - по прямій на рівні верхнього краю. Розмір виробів установлюється по довжині боку, ширині і довжині переду і довжині сидіння. Розмір виробу визначається по довжині і ширині лінії стегон.

Штани, кальсони

Довжина по боку - по прямій від верхнього краю поясу до низу ніжки.

Ширина торсу - по прямій посередині довжини переду.

Довжина переду - від верхнього краю переду до крокового шва або до підстави ластовиці.

Довжина сидіння - від верхнього краю сидіння до крокового шва або до основи ластовиці.

Ширина пояса - по прямій на рівні верхнього краю пояса.

Костюми купальні:

1. Цільнокроєні

Загальна довжина - по прямій від пояса, або місця пришиву бретелей до основи ластовиці.

Ширина торса - по прямій посередині довжини сидіння.

Ширина костюма - по прямій на 2 см нижче рівня нижнього краю пройми.

Ширина по лінії талії - по прямій на відстані розміри довжини сидіння від основи ластовиці.

2. Роздільні двопредметні

Труси

Ширина торса - по прямій посередині довжини сидіння.

Довжина переду - по прямій від верхнього краю переду до основи ластовиці або крокового шва.

Довжина сидіння трусів - по прямій від верхнього краю сидіння до основи ластовиці або крокового шва.

Довжина по боку - від верхнього краю трусів до низу ніжки.

Розмір виробу визначається по ширині торса й загальній довжині.

Комбінації

Розмір визначається по загальному розмірі виробу і ширині верха.

Довжина загальна - по прямій від верха бретелі або плеча до нижнього краю виробу.

Ширина верха - по прямій між крайніми точками верху на відстані 2 см нижче рівня пройм.

Сорочки нічні, пеньюари

Довжина виробу - по спинці від вищої точки плеча до низу виробу.

Ширина виробу - по прямій на відстані 2 см нижче рівня пройм.

Довжина рукава - від вищої точки окату рукава до низу. Ширина рукава вшивного або реглан - по прямій від нижнього краю пройми перпендикулярно до верхньої лінії рукава. Ширина рукава цілюнокроєного - по прямій від верхнього до нижнього краю рукава.

Ширина плеча - по лінії плеча від верхньої точки ростка до лінії пришивання рукава.

Розмір виробу визначається по довжині і ширині виробу.

Колготки жіночі (рейтузи зі слідом)

Довжина загальна - по боку від середньої точки п'ятки рейтуз із слідом з в'язаною п'ятою до верхнього краю торса.

Довжина загальна рейтуз без слідів у вигляді трубки - від початку мису до верхнього краю торса.

Довжина торса - від нижньої частини точки шва торса до верхнього краю рейтуз.

Довжина ніжки з в'язаною п'ятою - від середини точки п'ятки до нижньої точки шва торса.

Довжина ніжки у вигляді трубки - від початку миска до нижньої точки шва торса.

Довжина сліду - від середньої точки п'ятки до кінця миска.

Ширина торса - по прямій посередині між верхнім краєм торса і початком ніжки.

Розмір визначається по загальній довжині, ширині торса і довжині сліду.

Панчохи, напівпанчохи, шкарпетки

Загальна довжина - від точки п'ятки до кінця бортика або ластика. Довжина панчоха у вигляді трубки - від початку миска до кінця бортика. Ширина паголенку панчохи - по прямій на відстані 15 см від бортика, напівпанчохи - по прямій на відстані 5 см від бортика. Довжина сліду - від точки п'ятки до кінця миска. Ширина в підйомі - від точки п'ятки перпендикулярно лінії підйому.

Розмір виробу визначається за довжиною сліду.

Рукавички, рукавиці

Виміри проводять по долонній стороні виробу. Довжина рукавичок загальна - по прямій від верхньої точки середнього пальця до краю подолика.

Довжина рукавиць загальна - по прямій від верха корпусу до краю подолика.

Ширина рукавичок - посередині між основами великого і вказівного пальців.

Ширина рукавиць - на відстані 1,5-2 см вище основи великого пальця.

Довжина пальців - посередині від основи до верхньої точки пальця. Ширина пальців - посередині довжини пальців.

Розмір установлюється по довжині і ширині виробу, а в рукавичках, крім того, по довжині середнього пальця.

Рукавички в'язані випускають п'ятипалі і двопалі, одинарні і на підкладці.

Рукавичкові вироби випускають таких розмірів:

рукавички, в'язані чоловічі - 9-14; жіночі - 8,5; 9; 9,5; дитячі - 7,8;

рукавички шиті чоловічі - 10-14, жіночі - 8-10, дитячі - 7-9;

рукавиці, в'язані чоловічі - 9-14, жіночі - 8,5; 9; 9,5, дитячі - 5,5; 6; 6,5; 7; 8.

Розміри рукавичок і рукавиць позначають номерами по обхвату кисті руки в сантиметрах. Вимірювання проводять по середині долоні між основами великого і вказівного пальців. В залежності від застібки розрізняють рукавички на кнопці, гудзиках, пряжках, застібках «велькро»; по обробці - строкатоткані, гладкофарбовані, оздоблені під замшу, шкіру.

Рукавичкові вироби виготовляють таких розмірів:

дитячі: рукавички кроєні і в'язані - 14, 16, 18 - 20; рукавиці кроєні і в'язані - 11, 12, 13, 14, 16, 18 - 20;

жіночі: рукавички і рукавиці кроєні і в'язані - 16, 17, 18, 19, 20;

чоловічі: рукавички п'ятипалі, рукавиці кроєні і в'язані: 18, 20, 22, 24, 26, 28.

Розміри шарфів і косинок визначаються по довжині і ширині в сантиметрах без бахроми.

Хустки випускають таких розмірів: від 70x70 см до 140x140 см,

головні убори для дорослих - 53-64 см, для дітей - 45-56 см.

Підодіяльники мають такі розміри: дитячі - 121x124 см і 143x143 см; підліткові - 173x123 см; для дорослих - 215x143 см (полуторні) і 215x175 см (подвійні) Простирадла шиють зшивними (в півтора чи два полотна) з бавовняних тканин - ситцю, бязі, мадаполаму і цільними - з льону і напівлляних тканин. Ширина одинарних простирадл для дорослих при довжині 214 см може складати 126, 130, 135 см, полуторних - 138, 149, 150, 165 см, подвійних - 170, 180, 187, 200 см.

Верхні наволочки мають наступні розміри 40x40, 60x60, 70x70, 75x75, 80x80 і

Покривала стьобані мають розмір 210x150, 210x170, 210x180 і 210x190 см.

Їх виготовляють в основному з шовкових тканин з обробкою низом.

4.4. МАРКУВАННЯ, ПАКУВАННЯ, ЗБЕРІГАННЯ ТРИКОТАЖНИХ ВИРОБІВ

Маркуються трикотажні вироби товарним ярликом, стрічкою з зображенням товарного знака і контрольною стрічкою.

На товарних ярликах вміщують зображення товарного знака підприємства-виробника, його назву, підпорядкування і місцезнаходження, назву виробу, стандарт або технічні умови на виріб, артикул, номер моделі, розмірні ознаки, сорт, роздрібну ціну, дату (місяць, рік). На товарних ярликах допускається не вказувати: на панчішно-шкарпеткових виробах - товарний знак і місцезнаходження підприємства-виробника, дату виготовлення; на рукавичних виробах - товарний знак, номер моделі і дату виготовлення.

На товарному ярлику додатково повинні бути нанесені такі дані: для білизняних виробів - група оздоблення і міцність фарбування; для верхніх виробів - артикул полотна, номер ВТК (для панчішно-шкарпеткових виробів дозволяється зазначати на пакувальному ярлику).

Стрічкою із зображенням товарного знака маркуються трикотажні верхні і білизняні вироби з усіх видів пряжі і ниток (крім виробів із бавовняної і бавовняно-віскозної пряжі). На стрічці повинні бути зазначені назва сировинного складу полотна і його відсоткове співвідношення, а також символи догляду за виробами.

На контрольній стрічці для трикотажних виробів вміщують розмір і роздрібну ціну.

При перевірці маркування і встановленні його відповідності вимогам стандарту звертають увагу на реквізити маркування, їх чіткість, місце прикріплення товарного ярлика і стрічок.

Для пакування трикотажних виробів використовується споживча (індивідуальна або групова) і транспортна тара.

До споживчої тари належать пакети з поліетиленової і целофанової плівки або паперу, коробки з кришкою і пачки із картону з клапанами.

У поліетиленовий пакет, коробку, пачку із картону, папір пакують вироби однієї моделі, одного розміру, артикула полотна, ціни і сорту.

До транспортної тари належать ящики із деревини і гофрованого картону, м'яка тара (мішки). У транспортну тару складають вироби, вміщені у споживчу тару.

Зберігання. Трикотажні вироби зберігають у сухих, добре вентиляованих, а взимку-в опалюваних складських приміщеннях при температурі не нижче 10 і не вище 30 ° С і відносній вологості повітря 50-70%. При більш високій відносній вологості повітря на виробках утворюється цвіль і розвиваються мікроорганізми. У результаті на виробках можуть з'явитися плями різних кольорів і відтінків, може змінитися забарвлення полотна та інших матеріалів. При дуже низькій відносній вологості повітря трикотажні вироби пересушуються, стають жорсткими, ламкими.

Що зберігаються на складах трикотажні вироби повинні бути захищені від прямого попадання сонячних променів, пилу, пошкодження міллю та гризунами. Під впливом сонячних променів вироби вицвітають, білі матеріали жовтіють, змінюються пружність виробів, міцність на розрив і т.д.

Складські приміщення для зберігання трикотажних виробів обладнують стелажми, дерев'яними настилами. На стелажах зберігають вироби в коробках і пачках, а на настилі укладають ящики з виробами.

Вироби розташовують на відстані не менше 1 м від опалювальних приладів, 0,5 м - від електричних освітлювальних ламп, 0,2 м - від підлоги і внутрішніх стін і 0,7 м - між стелажми.

Вироби зберігають розсортованими по виду, моделі, розміру, зростанню та іншими ознаками.

4.5. ДОГЛЯД ЗА ТРИКОТАЖНИМИ ВИРОБАМИ

Як не дивно, але правильний догляд за трикотажним виробом починається з її вибору. Бажано віддати перевагу вив'язаним, а не кроєним виробам, тобто зрізи швів не повинні бути оброблені оверлком. Правда, такі кофтинки та пуловери, як правило, коштують дорожче, але і форму тримають значно краще.

Якщо зрізи оброблені оверлком, зверніть увагу на шви. Вони повинні бути еластичними і злегка пружинити, але не розтягуватися до нескінченності. Особливу увагу приділіть плечовим швам, для збереження форми в них повинна бути вшита тасьма, що оберігає від розтягування.

Ретельно перегляньте кросні трикотажні вироби. Навіть найменший «перекіс» буде помітний при носінні і може призвести до значної деформації речі вже після першого прання.

Прання. Щоб резинки на рукавах і по низу светра або пуловера не розтягувалися, перед пранням злегка «наживіть» їх, прошивши по краю середніми стібками. Для попередження появи «катишків» перед пранням всі трикотажні речі потрібно вивернути навиворіт.

Звичайно, переважно ручне прання в теплій - ні в якому разі не в гарячій (!) - воді без тривалого замочування. Якщо немає спеціальних засобів для прання трикотажних виробів, скористайтесь звичайним шампунем. Особливо ця порада підходить для виробів з пухнастої пряжі.

Трикотажні речі, особливо вироби з натуральної вовни, ангори, мохеру після впливу гарячої води можуть повести себе непередбачувано - або збіжаться, або розтягнуться. Ефект може бути ще більш непередбачуваний, якщо порушити одне важливе правило. При пранні трикотажу слід уникати різьбленого перепаду температури води. Не можна полоскати трикотажні речі в холодній воді. Вода для полоскання повинна бути такою ж температури, як і вода для прання.

Не можна викручувати трикотаж. Після полоскання дайте стекти воді, а потім злегка віджміть трикотажне виріб, попередньо загорнувши його в махровий або вафельний рушник.

Сушіння. Сушити трикотаж краще розклавши на м'якій тканині, яка добре вбирає вологу, або на спеціальній сітці для сушіння.

Не варто вішати пуловер або светр на мотузку для просушки або сушити на опалювальних приладах. Така сушка негативно відіб'ється на зовнішньому вигляді трикотажних речей і значно скоротить термін їх використання. Іноді

можна скористатися плічками для одягу, але вони повинні відповідати розміру речі і мати край з м'якою закругленою формою.

Трикотаж, розкладений на тканині, сохне довго. Хорошим способом більш швидкого сушіння може бути сушка на вазі, але із застосуванням невеликої хитрості. Через рукава светра або пуловера потрібно протягнути джгут або стрічку з еластичної тканини, як іноді кріплять до зимової шуби рукавиці дітям. Всю цю «конструкцію» потрібно повісити на мотузку для просушки, прикріпивши прищіпками саме еластичну стрічку на рівні горловини і по краях рукавів. Ваш светр або пуловер висохне швидше, не матиме заломів і слідів від прищіпок, які можуть залишитися після сушіння на мотузці або плічках.

4.6. ВИМОГИ ДО ЯКОСТІ ТРИКОТАЖНИХ ВИРОБІВ

Приймальний контроль якості готової одягу може бути суцільним або вибірковим. [Контроль](#) якості готових виробів в більшості випадків вибірковий. Для проведення контролю якості відбирають від кожної партії не менше 10% виробів. Об'єктами контролю є зовнішній вигляд виробу, якість його посадки на фігурі і якість обробки.

Зовнішній огляд виробів проводять на манекенах або манекенника, на столах, на формах. У процесі огляду встановлюють відповідність виробу затвердженим зразком за силуетом, формою, крою і т.п.

У ГОСТ наводиться перелік ознак, що характеризують правильну посадку виробу на фігурі:

- Відсутність перекосів і зморшок;
- Правильне розташування поличок (вони не повинні розходитися або заходити одна на одну більше, ніж передбачено в зразку);
- Правильне розташування коміра (він повинен щільно прилягати до горловини і бути біс перекосів);
- Правильне розташування рукавів;

Якість посадки виробу на фігурі перевіряють візуально.

Якість обробки одягу характеризується наступними показниками: точністю відтворення форми і розмірів виробу, його окремих деталей і ліній; точністю взаємного розташування деталей, ліній та вузлів виробу, а також точністю розташування виробу на фігурі людини.

Точність, яка характеризує якість виготовлення виробу-це ступінь наближення виготовленого виробу до розрахункового номінального прототипу. У ГОСТах та технічних умовах на трикотажні вироби наведені розміри відхилень, що допускаються для різних видів одягу (верхній одяг, білизна і т.д.). Величини цих допусків коливаються від 1 до 10 мм.

Для оцінки точності відтворення форми окремих деталей і ліній виробів використовують нескладні вимірювальні прилади та інструменти: лінійки, рулетки, сантиметрові стрічки, шаблони. Накладаючи вимірювальні інструменти на виріб (деталь), перевіряють правильність їх форми. Велике значення має симетричність парних деталей одягу (рукава, кінці коміра). ГОСТ рекомендує перевіряти симетричність зазначених деталей шляхом поєднання. Правильність форми ліній, утворених краями виробу і його деталей, швами і т.д., контролюють за допомогою лінійок і спеціальних шаблонів.

До основних лінійних вимірів ГОСТ відносить такі: для плечових виробів-довжину спинки, ширину спинки, довжину рукава, довжину коміра, ширину виробу по лінії талії і на рівні стегон; для поясних-довжину виробу по бічному шву, довжину половини поясу або ширину по лінії талії. Решта вимірювання є допоміжними і перевірка їх при контролі якості виробів необов'язкова.

Результати вимірювань виробів зіставляють з вимогами стандартів. Вимірювання проводять з точністю до 0,1 см (трикотажні рукавичкові вироби) і до 0,5 см (всі інші трикотажні вироби).

Точність взаємного розташування деталей, вузлів і ліній (накладних кишень, складок і т.д.) виробів перевіряють, вимірюючи відстані між ними, відстані від них до країв, швів виробу.

Правильність напрямку малюнка трикотажного полотна в деталях виробу, симетричність малюнка в парних деталях, збігу малюнка у швах з'єднання деталей перевіряють візуально при зовнішньому огляді виробу. При зовнішньому огляді виробу визначають також якість виконання з'єднань-ниткових, клейових.

Жорсткість клейових з'єднань в готових виробах перевіряють органолептично, а міцність-при помірному відтягуванні скріплених деталей. Залежно від наявності дефектів, їх характеру, розміру, місця розташування, сумарної кількості доброякісні трикотажні вироби ділять на 1-й і 2-й сорту.

До **1-го сорту** відносять вироби, які повністю відповідають вимогам стандартів, технічних умов і технічних описів моделей, а за показниками естетичних властивостей-затвердженням зразкам.

До виробів **2-го сорту** або негатункового відносять вироби, які не відповідають вимогам, які пред'являють до виробів 1-го сорту, в залежності від виду, величини і кількості дефектів.

У верхніх трикотажних виробах 2-го сорту не допускається більше трьох різних дефектів зовнішнього вигляду полотна, перерахованих в стандарті на визначення сортності. Прикладні матеріали у верхніх трикотажних виробах повинні бути в колір основного полотна або гармоніювати з ним. У виробах світлих тонів дозволяється використовувати білу тасьму, у виробах темних кольорів-застібку-блискавку з чорною тасьмою.

У білизняних трикотажних виробах 2-го сорту допускається до трьох дефектів зовнішнього вигляду полотна різних найменувань із числа зазначених у стандарті на визначення сортності. Зебрістость в білизняних виробах не враховують.

Кольорові крапки від барвників у кількості до п'яти не враховують, більше п'яти відносять до дефекту «плями».

У панчішно-шкарпеткових виробах не враховують дефекти, що зникають при одяганні на ногу.

Трикотажні вироби, в яких дефекти перевищують гранично допустимі норми, встановлені [стандартами](#) для виробів 2-го сорту, відносяться до негатункового (недоброякісної) продукції.

У комплектних виробках сорт кожного виробу, що входить у комплект, визначають окремо. Сорт всього комплекту встановлюють по виробу нижчого сорту: наприклад, якщо в костюмі жакет 1-го сорту, а спідниця-2-го, то весь комплект відносять до 2-го сорту.

У доброякісних верхніх, білизняних, перчаточних трикотажних виробках, а також головних уборах і шарфах трикотажних не допускається наступні різко виражені дефекти: потовщення або утонення через неровноти пряжі і ниток, відсутність ефекту звитості, поперечні смуги від зупинки машини, зебріть, порушення малюнка при в'язанні, засміченість, неприпустимі чорні та іржаві плями, різні кольори підкладки в одній парі трикотажних виробів.

Питання для самоконтролю

1. На які групи ділять трикотажні вироби за призначенням?
2. За якими ознаками підрозділяють трикотажну білизну?
3. З яких видів сировини виготовляють верхні трикотажні вироби?
4. За якими ознаками підрозділяють панчішно-шкарпеткові вироби?
5. Як визначають розмір рукавичного виробу?
6. За якими ознаками групують вироби верхнього трикотажу?
7. Який асортимент чоловічої білизни?
8. Який асортимент жіночої білизни?
9. Який асортимент білизни для дівчаток?
10. Які панчішно-шкарпеткові вироби належать до спортивних?
11. За якими ознаками підрозділяють рукавичні вироби?
12. Які вироби відносять до хустково-шарфових?

